

Projekat kofinansira
Evropska unija

Projekat "Podrška u zapošljavanju, umrežavanju i sprovođenju obuka u lokalnoj poljoprivredno-prehrambenoj zajednici u Crnoj Gori" (PLACEMENT), CFCU/MNE/183

A4.1 OBUKA O KREIRANJU, MONITORINGU I EVALUACIJI POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA RANJIVIH GRUPA

01-04.08.2022, Hotel GRAND, Cetinje

PREPORUKE

U okviru projekta PLACEMENT, održana je obuka o kreiranju, monitoringu i evaluaciji politike zapošljavanja ranjivih grupa. Na obuci su učestvovali predstavnici Zavoda za zapošljavanje Cetinje i Podgorica, Prijestonice Cetinje i Biznis centar Cetinje – Agencija za razvoj i podršku poslovanja, kao predstavnici institucija relevantnih za kreiranje, sprovođenje i evaluaciju politika zapošljavanja i samozapošljavanja u Cetinju. Tokom obuke, razmotreni su najznačajniji izazovi u kretanju zaposlenosti i nezaposlenosti u Cetinju, i izvedeni su zaključci i preporuke za unapređivanje politike zapošljavanja u Cetinju.

Izazov kojem je u diskusiji posvećeno najviše pažnje i vremena, odnosi se na neformalnu zaposlenost lica koja se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje (u daljem tekstu ZZZ) vode kao nezaposlena. U diskusiji je prezentovano mišljenje da zvanični podaci o (ne)zaposlenosti ne prikazuju verodostojno stanje na tržištu rada, jer je jedan, mnogi smatraju značajan broj nezaposlenih lica na evidenciji ZZZ, su zapravo zaposlena u neformalnoj ekonomiji. Logika iza neformalnog zapošljavanja je da poslodavac isplaćuje zaradu u gotovini, ne plaća poreze i doprinose, dok je neformalno zaposleni zadovoljan što prima zaradu koja je malo veća od minimalca. Na taj način i poslodavac i neformalno zaposleni smatraju da ostvaruju korist od neplaćanja poreza i doprinosa, jer poslodavac ima manje troškove a neformalno zaposleni ima nešto veću zaradu od minimalne. Istovremeno, neformalno zaposleni ne mari što ne ostvaruje zdravstveno i penziono osiguranje, i što država ne ubira poreski prihod. Sa druge strane, smatra se da su ovakva zapažanja rasprostranjena, i da nisu nepoznata ni donosiocima odluka, ali i da se ovakvo stanje u brojnim slučajevima toleriše zbog čuvanja socijalnog mira.

Međutim, ovako organizovana neformalna ekonomija pretstavlja opterećenje za javni budžet, a naročito za budžet socijalne zaštite, jer je značajan broj nezaposlenih lica na evidenciji Zavoda za zapošljavanje istovremeno i korisnici usluga i mera socijalne zaštite. Takođe predstavlja i teret za budžet ZZZ, jer se nezaposlenim licima u određenom period isplaćuje naknada za nezaposlena lica koja je njihovo zakonsko pravo.

Projekat kofinansira
Evropska unija

Zbog navedenog, učesnici su usaglasili sledeću preporuku za donosiocce odluka:

Prevesti neformalno zaposlene u sivoj ekonomiji u formalno zapošljavanje, kroz individualni pristup, primenom inovativnih mera aktivne politike zapošljavanja (npr kroz davanje podsticaja poslodavcima da neformalno zaposlene prijave i uvedu u formalno zaposlenje).

Primer grantova za poslodavce za osposobljavanje i zapošljavanje nezaposlenih lica na evidenciji ZZZ, predstavlja primer dobre prakse i meru vrednu dodatne pažnje i većih napora svih aktera. U tom pogledu, preporučuje se ministarstvu nadležnom za poslove zapošljavanja da u partnerstvu sa jedinicama lokalne samouprave i ministarstvom nadležnim za poslove socijalne zaštite razrade meru aktivne politike zapošljavanja koja bi se bazirala na ovom primeru dobre prakse i koja bi u osnovu sadržala grantove za poslodavce za zapošljavanje nezaposlenih lica na evidenciji ZZZ. Takođe treba dodatno razviti mehanizam koji bi obezbedio da ova mera podstakne poslodavce koji neformalno zapošljavaju nezaposlena lica bez prijave zaposlenja. S tim u vezi, grantovi bi trebalo da budu podsticaj poslodavcima da neformalno zaposlena lica prijave, a sredstva iz granta koriste za isplatu bruto zarade zaposlenom u prvim mesecima nakon prijave neformalno zaposlenog lica.

Takođe bi bilo poželjno da ovakva mera bude razvijena na način koji će omogućiti i da se restetori system socijalne zaštite, tako što će se merom podstaći i ona lica u neformalnoj ekonomiji koja istovremeno koriste i mere socijalne zaštite.

04.08.2022. Cetinje